

Birlikten...

**TBB BAŞKANI AVUKAT ERALP ÖZGEN'İN
1999 - 2000 YARGI YILININ
AÇILIŞ TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA**

Av. Dr. Eralp ÖZGEN (*)

Sayın Cumhurbaşkanım,

Değerli konuklar, sayın yargıç, savcı ve avukat meslektaşlarım, yazılı ve görsel basınımızın değerli temsilcileri, hepinize saygılarımı sunuyorum.

Ülkemiz 17 Ağustos günü büyük bir felaketle karşılaşmış, Marmara bölgemizde büyük bir deprem olayı yaşanmıştır. Bu deprem ülke ekonomisine çok ağır bir darbe vurmuştur. Ancak bundan çok daha önemli olan ellibine yakın yurttaşımızın bu depremde hayatını kaybetmiş ya da yaralanmış olmasıdır. Deprem sonrası yeterli bir organizasyonun derhal sağlanamaması nedeni ile enkaz altında kalanların kurtarılması çalışmaları büyük bir kargaşa doğurmuş ve bu kargaşa ve organizasyon eksikliği ölü sayısının artmasında önemli bir rol oynamıştır. Doğal afetlerle karşılaşıldığında alınacak önlemler ve yapılacak kurtarma işlemleri ile ilgili 7126 Sayılı Sivil Savunma Yasası önemli hükümler içermektedir. Ancak bu felaket, yasa yapımının yeterli olmadığını, yapılan yasalarda yer alan hükümlerin uygulamada gerçekleştirilmesinin büyük önem taşıdığını ve maalesef bu yasanın öngördüğü önlemlerin zamanında alınmadığını bizlere göstermiştir. Bu deprem bir kez daha, imara açılmaması gereken yörelerin Belediyelerin yanlış tutumu sonucu imara açıldığını; yeterli yer analizleri yapılmadan yük-

(*) Türkiye Barolar Birliği Başkanı.

sek kat izinleri verildiğini; müteahhitlerin mevzuata aykırı olarak eksik ve niteliksiz malzeme kullandıklarını ve bunu denetlemekle görevli olanların çeşitli nedenlerle bu görevlerini gereğince yerine getirmediklerini açıkça ortaya çıkarmıştır. Savcılıklarımızın sorumluları takip ederek, suç teşkil eden fiilleri işleyenler hakkında dava açacaklarını ümit ediyoruz. Ancak bu alanda da büyük bir kargaşa yaşanmış ve açılacak ceza ya da tazminat davalarında temel olacak deliller toplanmadan enkaz temizleme çalışmaları yapılmıştır. Bunun sonucu bazı yerlerde deliller yok olmuştur. Deliller yok edildiği sürece gerek tazminat davalarının, gerekse suç duyurularının bir sonuca ulaşması olanaksızdır. Yapılan uyarılar sonucu biraz geç de olsa delil toplama çalışmalarına başlanmış; böylece yargı yolunun tıkanması önlenmiştir. Bu felaket karşısında ulusumuz bir kere daha gerektiğinde nasıl bir birlik içinde yardıma koşacağını göstermiştir. Ancak gönlümüz böyle bir felaketin olmamasını ve birlik ruhunu felaket olmadan göstermemizi dilerdi. Depremden sonra özellikle enkaz altında kalanların kurtarılması ve yaralıların tedavisi için pek çok ülke gerekli malzeme ile birlikte uzman elemanlarını göndermiştir. Pek çok dış ülke dil, din, ırk ve politik anlayış farkı gözetmeksizin yardımımıza koşmuş, enkaz altından yüzlerce vatandaşımızı kurtarmış, yaralıların tedavisinde görev almışlardır. Ancak Sayın Sağlık Bakanımızın, hiçbir karşılık beklenmeksizin yapılan uluslararası yardımları ve bir sivil toplum örgütü olan AKUT'un çalışmalarını reddeden, kısaca sadece insani duygularla yardıma koşanları tersleyip, yardım önerilerini geri çeviren tutumunu benimsemeye olanak yoktur. Sayın Bakanın, uluslararası alanda ülkemizin saygınlığını azaltan bu tutumunu kınıyoruz. Eşasen Sayın Sağlık Bakanı'na en güzel cevabı, yardıma koşan milli ya da yabancı ekipleri alkışlarla uğurlayan yöre halkı vermiştir. Biz de yardıma koşan ülke ve kuruluşlara teşekkür ediyor, depremde yakınlarını kaybedenlere başsağlığı ve sabır diliyor, tüm ulusumuza geçmiş olsun dileklerimizi sunuyoruz.

Deprem acıları ile, ızdırapları ile yaşanmıştır. Şu anda artık hukuk yolu başlayacaktır. Depremde yakınlarını ya da mallarını kay-

bedenler, hukuk yolu ile bunun hesabını sormak isteyeceklerdir. Bu konuda güvenebilecekleri tek güç yargıdır. Ancak elli bini aşan ölü ve yaralının bulunduğu, binlerce evin yıkıldığı, yargı yoluna başvurmak isteyenlerin çoğunun tüm mal varlıklarını yitirdiği bir felakette, yargının görevini tam olarak yapabilmesi, yurttaşlarımızın istemlerine cevap verebilmesi için, bu olağanüstü duruma düşen bazı önlemlerin alınması gerekir.

- Öncelikle deprem bölgesindeki adliyelere, başvuru sayısının çokluğu dikkate alınarak, yeterli yargıç ve savcı gönderilmiştir.
- Aynı şekilde diğer adli personel sayısı arttırılmalıdır.
- Bu adliyelerimize keşif, tesbit gibi işlemleri gecikmeden yapabilmeleri için yeterli sayıda araç tahsisi yapılmalıdır.
- Deprem bölgesinde zarara uğrayan yurttaşlarımız tazminat davalarında yargı harcı, yargı masrafı ve bilirkişi ücreti ödeyebilecek durumda değildirler. Bu nedenle belli bir süre, depremden doğan tazminat davalarında bunların alınmasından vazgeçilmeli ya da koşulları hafifletilerek adli müzaharet yolu açılmalıdır.
- Sakarya ilimizin merkezinde adliye binası yıkılmış, dosyalar enkaz altında kalmıştır. Diğer deprem merkezlerinde de yurttaşlarımız ve avukat meslektaşlarımız duruşma takip edebilecek durumda değildirler. Keza geceleri evlerine girip yatamayan yargıç ve savcılarımız da yeni işyükü karşısında acelesi de olmayan eski davaları yürütebilecek durumda değildirler. Bu nedenlerle deprem bölgesinde, tutuklu işler hariç olmak üzere, duruşmaların bir kaç ay ertelenmesi yerinde olacaktır.
- Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasası'nda yer alan sürelerin, olağanüstü durum dikkate alınarak, deprem bölgesinde üç ay süre ile uzatılması zorunlu görülmektedir.

Bu hususları geçen hafta başında Sayın Adalet Bakanı'na sunduk. Mümkün olanları gerçekleştireceklerine söz verdiler.

Sayın Cumhurbaşkanım,

Yıllardır yargı yılı açılış konuşmalarımızda ülkemizin ciddi bir yargı reformuna duyduğu gereksinimi anlattık. Her yıl aynı hususları biz söylemekten, sizler dinlemekten bıktınız. Ancak bu reformu gerçekleştirme durumunda olan yetkililer, her yıl bu salonda hazır bulunup bunları dinledikleri halde, gerekli düzenlemeleri yapmakta son derece duyarsız kaldılar. Bugün yeni bir hükümet görev başındadır. Bu durumun verdiği yeni bir ümit ile, sadece paragraf başlıklarını belirterek, bir yargı reformunda gerçekleştirilmesi gereken temel bazı konuları tekrar belirtmek istiyorum.

Anayasamıza göre mahkemeler bağımsızdır. Ülkemizin imzaladığı uluslararası sözleşmelerde de mahkemelerin bağımsız olması gereği vurgulanmaktadır. Ancak bir mahkeme için "bağımsızdır" demekle bağımsızlık sağlanmaz. Bağımsızlığı sağlayacak temel ilkelerin yasa hükmü haline getirilmesi gereklidir. Bunun için de en azından şu koşulların sağlanması gerekir:

- Yürütme erkinin başı olan Cumhurbaşkanı'na, Anayasa Mahkemesi'ne ve Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na üye seçiminde tanınan yetkiler kaldırılmalıdır.
- Adalet Bakanı ile Bakanlık Müsteşarı, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nda üye olarak yer almamalıdır.
- Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun kendi Personel Müdürlüğü ve Teftiş Kurulu Başkanlığı kurulmalı; bu görevleri Adalet Bakanlığı'nın yerine getirmesi yönteminden vazgeçilmelidir.
- Günümüzde tüm uygar ülkelerde kabul edilen ilkeye göre, avukatların ve baroların bağımsız olmadığı bir ülkede yargı bağımsız olarak kabul edilemez. Bu nedenle Barolar ve Türkiye Barolar Birliği üzerindeki Adalet Bakanlığı vesayeti de kaldırılmalıdır.

Sayıdığım bu asgari koşullar sağlanmadan ülkemizde mahkemelerin bağımsız olduğunu kabule olanak yoktur.

Yargı reformunda bir önemli husus da Adalet Bakanlığının gerekli mali olanaklara kavuşturulmasıdır. Mahkemelerimiz bina ve gereç olarak genellikle son derece olumsuz koşullarda çalışmaktadırlar. İdare mahkemelerinin büyük kısmı işhanlarında kiralık büro odalarında görev yapmaktadırlar. Ceza davalarında pul yokluğu nedeni ile tanıklara davetiye çıkarılamamakta, benzin yokluğu nedeni ile de tutuklu sanıklar duruşmalara getirilememektedir. Bunun sonucu davalar gereksiz yere uzamaktadır. Adliyeye müracaat ile hak arayan yurttaşlar davaların uzaması sonucu zarara uğramakta ve bu da yargının yerine yasa dışı örgütlerin almasına neden olmaktadır. Ayrıca, mahkemelerimiz çok yoğun bir iş yükü altında çalışmaktadırlar. Bu iş yükü de sonuçta hem yine davaların uzamasına neden olmakta, hem de yargıçların dosya inceleme için yeterli zaman bulamamaları sonucu adli hatalar artmaktadır. Bu sakıncaları önlemek için yeni kadrolar alınarak yeni mahkemelerin kurulması ve mahkeme başına düşen dava sayısının makul bir düzeye indirilmesi zorunludur.

Tüm uygar ülkelerde ceza artık bir kısas aracı olmaktan çıkmış, cezanın amacı ıslah olarak kabul edilmiştir. Ancak ülkemizde cezaevlerinin olumsuz koşulları nedeni ile cezanın ıslah amacı sağlanamamaktadır. Aksine, koğuş sisteminin getirdiği bir olumsuzluk ortaya çıkmakta ve cezaevlerimiz adeta bir "suç okulu" işlevi görmektedirler. Cezanın gerçek ve çağdaş amacının sağlanabilmesi için, hücre niteliği olmayan oda sistemine geçilmesi, buna uygun cezaevlerinin yapılması zorunludur.

Yargı reformu yapılırken, yargının bir ögesi olan savunmanın sorunlarının da çözüme kavuşturulması gerekir. Çok gereksinim duyduğumuz ve çağdaş hükümler içermesini istediğimiz Avukatlık Yasası çalışmaları yine sonuçsuz kalmış, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan tasarı, seçimlerin yenilenmesi üzerine kadük olmuştur. Geçen dönem TBMM Adalet Komisyonu'nun alt komis-

yonunda görüŖülen ve Türkiye Barolar Birliği'nin görüŖleri de dikkate alınarak düzeltilen tasarıyı yeni hükümetimizin benimseyerek parlamentoya sunmuş olmasından dolayı yeni hükümetimize teşekkür ederiz. Ancak dileğimiz tasarının bir an evvel Adalet Komisyonu'nda ve genel kurulda görüŖülerek yasalaşmasıdır.

Kamu avukatlarının mali durumlarındaki ve statülerindeki aksaklıklar, yıllardır tüm siyasi parti yetkililerine durum anlatıldığı halde hâlâ düzeltilmemiştir. Devletin kendisini savunan avukatlara karşı bu tutumu camiamızda büyük üzüntü yaratmaktadır.

Avukatlar yurttaşların vergi konusunda davalarına girmekte ve onları savunmaktadırlar. Ancak Vergi Mahkemelerinde dava alabilen avukatların, kazançları belli bir rakamın üzerinde ise, kendi vergi beyannamelerini imzalama hakları yoktur, mutlaka bir yeminli mali müşavire beyannamelerini imzalatmak durumundadırlar. Bu çelişki Maliye Bakanlığı'nın tebliğleri ile oluşmuştur. Bir meslek mensuplarına, diğer meslek mensuplarının sırtından para kazandırma anlamını taşıyan bu uygulamanın yıllardır düzeltilmemesini kınıyoruz.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nde askeri yargıcı kaldıran Anayasa değişikliği gerçekleşmiş ve uyum yasası da çıkarılmıştır. Böylece Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu mahkemelerde askeri yargıç bulunmasını adil yargılanmaya aykırı bulan kararı doğrultusunda gerekli değişiklik yapılmıştır. Ancak ilk önce Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nun, geçen yıl da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu yönde karar vermiş olmalarına rağmen gerekli değişikliklerin yapılmasında oldukça geç kalınmıştır. Ancak, bu değişiklikle yetinmenin yeterli olmadığı kanısındayız. Türkiye Barolar Birliği, Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulduğu gündenbergi bu mahkemelerin olağanüstü mahkeme niteliğine dikkati çekmiştir. Bizce yapılması gereken, doğal yargıç ilkesine de aykırı olan bu mahkemelerin tamamen kaldırılmasıdır.

Son bir ay içinde ülkemizin gündemini, uluslararası tahkim konusu ve bu konuda Anayasa'da yapılan değişiklik oluşturdu. Tah-

kim, yasalarımızda yer alan ve ülkemizde uzun yıllardır uygulanan bir konu olduğu için hukuk hayatımız açısından yeni bir konu değildi. Ancak tahkim yeni bir konu olmamasına, yasalarımızda zaten mevcut olmasına rağmen yeni bir konu gibi takdim edilerek, hiç bir zorunluluk bulunmamasına rağmen Anayasa'ya sokulmak istenmesinin esas nedeninin, Danıştay'ın inceleme yetkisinin kaldırılarak, inceleme yetkisi yerine sadece görüş bildirme ile yetinmenin sağlanması olduğu anlaşılmıştır. Danıştay'ın yetkisinin kaldırılması büyük tartışmalara neden olmuştur. Bu tartışmalarda birbirine son derece zıt görüşlerle karşılaştık. Çoğunluğunu politikacıların oluşturduğu taraf bu değişikliğin gerekli ve zorunlu olduğundan söz ederken, ülkemizin değerli bazı hukukçuları ve bilim adamları karşı görüşü savunarak bu değişikliğin kapitülasyon niteliği ve bizi Sevr'e götüren bir adım olduğu üzerinde durdular. Bu tartışmalar karşısında hükümetimizden ve parlamentomuzdan beklenen, işi aceleye getirmeden farklı düşünceleri savunan kişi ve kuruluşlardan görüş alarak ülkemiz için en doğru ve yararlısını saptamak olmalıydı. Ancak bu yapılmadı. Büyük bir süratle parlamentodan geçirilerek Anayasa değişikliği gerçekleştirildi. İmtiyaz sözleşmelerinde Danıştay'ın inceleme yetkisinin kaldırılmasına karşı olduğumuzu bir kere daha belirtmek isterim. Ayrıca, bu sözleşmelerde Danıştay'ın inceleme yetkisinin kaldırılarak, hiç bir bağlayıcılığı olmayan görüş alınma şeklinde bir hükmün kabulünün nedeni de anlaşılamamıştır. Bu değişikliğin bir dış baskı sonucu gerçekleştirildiği ya da bazı yabancı kuruluşlarca Türk yargısına duyulan güvensizliğin hükümetimiz ve parlamentomuz tarafından da paylaşıldığı yolunda eleştiriler yapılmaktadır. Hiç dilemiyoruz ve tahmin etmiyoruz ama, bu ikinci olasılık sözkonusu ise, bu çok üzücü ve vahim bir olaydır. Tekrar ediyorum hiç dilemiyoruz ve tahmin etmiyoruz ama bu ikinci olasılık söz konusu ise, bu takdirde konuşmamın başında yargı reformu konusunda tüm söylediklerimin dikkate alınmamasını diliyorum. Çünkü, Türk yargısına güven duymayan bir siyasi iktidardan, yargı reformunu gerçekleştirmesini beklemenin bir anlamı yoktur.

Ayrıca, söz konusu Anayasa değişikliğini sağlamak için siyasi iktidar ile ana muhalefet partisi arasında yapılan pazarlık da

onaylanacak, benimsenecek bir yöntem değildir, bu yöntem ayıplıdır. Siyasi iktidar açısından ayıplıdır, çünkü: Basında yer alan haberlerden anlaşılmaktadır ki, siyasi iktidar bu pazarlığı anayasa değişikliğinde referanduma işi bırakmamak için yapmıştır. Anayasamız 6. maddesinde egemenlik kayıtsız şartsız milletindir, demektedir. Milletin oyundan kaçmak için pazarlıklara girişmek, Anayasa'nın bu hükmü ile bağdaşmaz. Ayrıca bu pazarlık sonucu, Anayasa Mahkemesi'nde görülmekte olan bir davayı etkilemek amacı güdülerek, bu sefer de Anayasa'nın 138. maddesine aykırı davranılmıştır. Bu pazarlık aynı zamanda ana muhalefet partisi açısından da ayıplıdır, çünkü: Bu partimiz söz konusu değişiklik konusundaki görüşlerini, inançlarını açıklamamıştır. Eğer ülkemiz için yararlı görülüyor idi ise, pazarlıkta uyuşamama halinde ülke için yararlı görülen bir teklife red oyu nasıl kullanılacaktı? Eğer bu partimiz söz konusu değişikliği ülke yararları açısından zararlı görüyor idi ise, pazarlık sonucu olumlu oy vermesi nasıl açıklanacaktır? Parti yararlarını ülke yararlarının üzerinde tutan bu anlayış, ulusumuzun parlamentoya duyduğu saygı ve güveni azaltmaktadır.

Anayasa değişikliği gerçekleştiğine göre, şu anda bunun uygulamasının nasıl olacağı üzerinde durmak gerekir. Danıştay'ın bildireceği hususlar sadece bir "görüş" niteliğinde olsa dahi, sözleşmeyi yapacak olan yürütme organı yetkilileri, görüş için mutlaka Danıştay'a başvurmalı ve bu görüşlerle de kendilerini bağlı hissetmelidirler. Bunu bu şekilde belirtmemin nedeni, Anayasa'nın 155. Maddesinin 2. Fıkrasında Bakanlar Kurulu'nca gönderilen kanun tasarıları hakkında düşünce bildirmek de Danıştay'ın görevleri arasında sayılmış iken, bugüne kadar kanun tasarıları hakkında Danıştay'dan görüş alındığına rastlanmamış olmasıdır. Dileriz ki tahkim sözleşmeleri ile ilgili görüş alınma hükmü de, kanun tasarıları hakkında görüş alınma şekline dönüştürülmez. Ayrıca, yapılacak sözleşmelerde hakem kararlarının doğrudan doğruya infazının söz konusu edilmemesini ve tenfiz kararına bağlı kılınmasını diliyoruz.

Geçen yıl Temmuz ayından beri ülkemiz kamuoyunda tartışılan bir diğer konu da Af Yasasıdır. Geçen yıl yaptığım yargı yılı açılış konuşmamda bu konu üzerinde durmuş ve affın günümüzde sadece siyasi suçlar için kabul edilen bir kurum olduğunu, af yasalarının ceza yasasının suçu önleyici etkisini yok ettiğini, işlenmiş suçların mağdurlarını bir kere daha mağdur ettiğini, bütün bunların sonucu af yasasının yeni suçların kaynağı olacağını vurgulamıştım. Bir süre unutilan af düşünceleri sonradan tekrar canlandırılmış, hükümet tarafından bir tasarı parlamentoya sunulmuş ve geçen hafta bu tasarı parlamentoda görüşülerek kabul edilmiştir. Geçen yıl belirttiğim ve az önce özet olarak tekrarladığım üzere affın sakıncaları yararının çok ötesindedir. Sayın Cumhurbaşkanımız bu yasaı tekrar görüşülmek üzere TBMM'ne geri göndermiştir. Bu nedenle Sayın Cumhurbaşkanı'na huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Ancak yasa tasarısı Meclis'de tekrar görüşülecektir. Bu görüşmeler sırasında dikkate alınır ümidi ile bazı noktaları vurgulamak istiyorum. Affedilen suçluları, geçimlerini ve sosyal hayata uyumlarını sağlayıcı gerekli önlemleri almadan cezaevlerinden salıvermek, aynı kişilerin bir süre sonra yeni suçların faileri olarak cezaevlerine dönmelerine neden olmaktadır. 1974 affından sonra bu söylediğim gerçekleştiğini istatistikler bize göstermektedir. Anayasa hükmü gerekçe gösterilerek siyasi suçluların af dışı bırakılması tahkim konusunda olduğu gibi bir Anayasa değişikliğini öngörebilirdi. Keza, cezaevlerinin doluluğu ve cezaevlerinin ıslah unsurunu gerçekleştirmekten uzak olması, bir af yasasının gerekçesi olamaz. Bu gerekçeler ancak yeni ve modern cezaevleri inşaatının gerekçesini oluşturabilir. Aksi halde yine suçlular cezaevlerini dolduracak, ıslah unsuru olmayan yerlerde cezalarını çekecekler ve bu da birkaç yıl sonra yeni bir affın gerekçesini oluşturacaktır. Bu genel sakıncalar yanında Af Yasası, içerdiği hükümler ile ilginç çelişkiler de yaratmıştır. Kısa bir süre önce parlamentomuz işkence yapan görevlilerin cezalarını arttıran bir yasaı kabul etti. Tüm dünyada insanlık suçu olarak kabul edilen işkence suçunu işleyenler kısa bir süre sonra affedilmek istendiler. Buna karşın işkenceye uğradıkları mahkeme kararı ile saptanan 14-15 yaşla-

rındaki çocuklarımız af kapsamı dışında bırakıldılar. Bir diğer örnek : Af Yasası'na göre 6136 sayılı yasanın 12. Maddesine aykırılık af kapsamı dışında bırakılmıştı. Yani bu yasaya giren ateşli silahları yurda sokan veya yurt içinde bir yerden diğer yere nakleden yahut satan veya bu amaçla bulunduran kişi affedilmemişti. Ama bu silahla bir kimseyi öldürmüş ise, bu adam öldürme suçu nedeni ile cezasının 1/3'i affedilmişti. Adam öldürme suçu açısından da bir örnek vermek isterim : Kasıtlı adam öldürme suçunda, TCK'nun 448. Maddesine göre asgari ceza miktarı olan 24 yıl ağır hapis cezasına mahkum olan kişinin cezasının 1/3'i bu yasa ile affedilmekteydi. 24 yıl ağır hapis cezasının 1/3'i affedilince 16 yıllık bir ceza kalmaktadır. Ülkemizde otomatik hale gelmiş olan şartla salıverme kurumu ile de bu kişi cezasının 2/5'sini çekince, yani 5.5-6 yıl sonra serbest bırakılacaktı. Ülkemizde insan hayatının bu kadar ucuz olmadığına inanmak istiyorum. Bu vesile ile, Cezaların İnfazı Hakkındaki Yasa'nın özellikle şartla salıverilme hükümlerinin mutlaka değiştirilmesi gerektiğini de belirtmek isterim.

Parlamentomuz tüm kamuoyu tepkilerini bir yana iterek, tüm sendikal itirazları dikkate almayarak Sosyal Güvenlik Yasa Tasarısı'nı kabul ederek yasalastırmıştır. Siyasal iktidar anlaşma, uzlaşma yoluna gitmeyi kabul etmemiş, parlamentodaki parmak çoğunluğuna dayanarak adeta bir inatlaşma şeklinde yasayı kabul etmiştir. Burada vaktinizi fazla almamak için yasanın sakıncalı gördüğümüz maddeleri üzerinde durmayacak, ayrıntılı bir tartışmaya girmeyeceğim. Ancak belirtmek istediğim, yasa sakıncasız olsa dahi uzlaşmayı, dolayısı ile sosyal barışı dikkate almayan bu yöntemin yanlışlığıdır.

Geçtiğimiz dönem parlamentoda milletvekili dokunulmazlığını sınırlamak için öngörülen Anayasa değişiklik teklifi reddedilmişti. Oysa, genel kurul ve komisyonlarda ifade ve beyan sorumsuzluğunu tam olarak sağlamak koşulu ile, diğer suçlarda milletvekiline dokunulmazlık sağlayan Anayasa hükmü tam bir ayrıcalık hükmü niteliğindedir ve mutlaka değiştirilmesi gerekir. Milletvekili dokunulmazlığı ile sağlanmak istenen, milletvekilinin özellikle önemli

tasarıların görüşüldüğü günlerde parlamentodan uzaklaştırılmasını önlemektir. O halde, bu amacı sağlayacak bir hüküm ile örneğin tutuklama ve ihzar yasağı ile yetinilmeli ve böylece milletvekilinin suç isnadı altında görev yapması önlenmelidir. Bu nedenle milletvekilleri de yargılanabilmeli ve eğer aklanırsa böylece haksızlığı anlaşılan bir isnattan kurtulmuş olarak görevini sürdürebilmelidir. Buna karşın mahkum olursa ve bu mahkumiyet milletvekilliğine engel bir suçtan ise veya engel bir ceza söz konusu ise milletvekilliği sona ermeli ve her yurttaş gibi o da cezasını çekmelidir. Böylece milletvekilliği, suçunun cezasından kurtulma olanağı sağlayan bir kalkan olmaktan çıkarılmalıdır.

Ülkemizin laik temeline yönelik tehditler azalmamış, daha uzun vadeli çalışmalara dönüşmüştür. 677 sayılı yasa ile yasaklanmış bulunanan tarikatlar, tamamen serbest bir şekilde etkinliklerini sürdürmektedirler. Özellikle Fethullahçılar diye tanınan tarikatın esas gayesinin şeriat düzenine dayalı bir devlet kurmak olduğu, bunu gelecek kuşakları kendi emelleri doğrultusunda eğitmek suretiyle gerçekleştirme yolunu seçtikleri, bu gayelerinin açığa çıkmasını önlemek için yandaşlarına takiyye yapmayı öğütledikleri ortaya çıkmıştır. Şeriat düzenini özleyen bir basın organında 17 Ağustos'da yaşadığımız depremin nedenleri olarak, akla ve bilime aykırı bir şekilde, kadınların açık saçık giyinmeleri ve 28 Şubat kararları ile topluma zulüm yapılması gösterilmiştir. Hatta daha ileri gidilerek Gölcük'de planlanmış olduğu şayiasına dayanırılmıştır. İşte yukarıda sözünü ettiğim okullarda bu kafada insanlar yetiştirilmeye çalışmakta, ama laik Cumhuriyete bağlılık yemini eden milletvekili ve bakanlarımızdan nedense bu konuda tek bir kınama sözcüğü dahi çıkmamaktadır. Üzülerek görmekteyiz ki, bu tarikat ve şeyhi hakkında hiç bir işlem yapılmamakta, yetkililer konunun abartılmaması gerektiği belirterek, bu tarikata büyük bir müsamaha göstermektedirler. Bu tutum söz konusu tarikatın "devlet destekli" olduğu kuşkularını uyandırmaktadır.

Unutulmamak gerekir ki laiklik, demokrasinin, insan haklarına saygının ve hukuk devleti olmanın önkoşuludur. Cumhuriyeti-

mizin laiklik niteliğini yitirirsek, bütün bu çağdaş ilkeleri de yitiririz. Bu nedenle tüm yetkilileri, laiklik karşıtı tarikat ve hareketlere karşı daha duyarlı olmaya davet ediyoruz.

Türkiye Barolar Birliği olarak Cumhuriyetimizin "laik" niteliğini her koşulda korunmaya azimli olduğumuzu bir kere daha belirtiyoruz.

Yeni yargı yılının başarılı geçmesini diler, beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür eder, saygılar sunarım.